

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.228/2016/5.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Sipőczné Dr. Tánczos Rita előadó bíró
Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina bíró

Az I-VII. rendű felperesek:

A felperesek képviselője: dr. Kármán Judit ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Mosonyi Csaba ügyvéd

A per tárgya: munkabér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Szolnoki Törvényszék 4.Mf.20.552/2014/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.241/2013/8.

Rendelkező rész

A Kúria a Szolnoki Törvényszék 4.Mf.20.552/2014/4. számú részítéletének felülvizsgálattal érintett rendelkezését hatályában fenntartja, egyebekben azt nem érinti.

Kötelezi a felpereseket, hogy tizenöt napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 5000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási részilletéket az állam viseli.

A részítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

I n d o k o l á s

Tényállás

- [1] A felperesek az alperes J.-i Állomásfőnökségén álltak munkaviszonyban gépkocsivezető munkakörben. A munkáltató munkaidejüket osztott munkaidő alkalmazásával határozta meg, és az osztott szolgálat miatt kiesett időre a Kollektív Szerződés szerinti díjazást fizette. A munkáltatónál 2008. január 1-jén hatályba lépett és 2009. áprilisában módosításra került a ... számú vezérigazgatói utasítás, amely előírta a menetlevelek teljesítmény adatainak ellenőrzését és elrendelte a GPS alapú távolságmérés alkalmazását. Rögzítette, hogy ha a távolságmérés adatai és a menetlevél vagy tachográf adata plusz-mínusz 2 %-os eltérést mutat,

annak okát szükséges vizsgálni, s ha az eltérés 2 %-nál nagyobb, a kisebb adatot kell figyelembe venni. Ha a gépkocsivezető felelőssége az eltérésben bizonyított, az érintettet a havi üzemanyag megtakarításból ki kell zárni.

- [2] Az üzemanyag megtakarítás, illetve a kilométerpénz elszámolása alapjául a munkáltató a J.-i Állomásfőnökségen 2008. májusától bevezette a GPS alapú távolságmérés alkalmazását, egyéb állomásfőnökségeken erre csak 2008. szeptemberétől került sor. A szűrőpróbaszerű ellenőrzések alapján a jászberényi kirendeltségen volt a legjelentősebb eltérés a korábban használt és a GPS alapján megállapított távolságadatok között.

A felperesek keresete, az alperes ellenkérelme

- [3] A felperesek keresetükben az osztott munkaidő alkalmazása miatt a kiesett idő munkaidőként történő megállapítását és erre az időtartamra a törzsbér és az elszámolt órabér különbözetének túlórapótlékkal növelt összegű megfizetése, illetve a ki nem fizetett kilométerpénz, illetve üzemanyag megtakarítás megfizetését kérték. Az üzemanyag megtakarítás vonatkozásában arra hivatkoztak, hogy a vezérigazgatói utasítás olyan normát állapított meg, hogy a jászberényi autóbuszok 50 %-a túlfogyasztóvá vált. Hivatkoztak továbbá arra, hogy az alperes diszkriminatív módon vezette be a GPS alapú elszámolást a Jászberényi Állomásfőnökségen 2008. januárjától, míg erre a többi állomásfőnökségen csak 2008. szeptemberében került sor, így a kilométerpénzből származó díjazásuk a többi munkavállalóval összehasonlíthatóan már 2008. januárja és szeptembere között csökkent mértékű volt. Álláspontjuk szerint mindez sérti a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 5. § (1) bekezdését, mivel a munkáltató nem tartotta meg az egyenlő bánásmód követelményét.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását és a felperesek költségekben való marasztalását kérte. Előadta, hogy az üzemanyag megtakarítás rendszere a premizálási rendszer része, melynek kifizetésére nem köteles, annak szabályait nem Kollektív Szerződés rendezi. A jászberényi autóbuszoknál 2008. januárjától 227 literről 319 literre nőtt a túlfogyasztás, az öt túlfogyasztó gépkocsi száma hatra emelkedett. Erre figyelemmel a GPS-es technikával történő bemérési távolság alkalmazását ezen az állomáson volt indokolt először bevezetni.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] A Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.241/2013/8. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek személyenként 10.440 forint költségtérítést és ezen összeg 2008. január 1-jétől járó késedelmi kamatát, egyebekben a felperesek keresetét elutasította és az alperest 3700 forint illeték, míg a felpereseket személyenként 63.500 forint perköltség fizetésére kötelezte. Az üzemanyag megtakarítás körében kifejtette, hogy az alperes indokoltan rendelkezett arról, hogy J.-ben a többi

állomásfőnökséghez képest korábban vezesse be a GPS alapú távolságmérés alkalmazását. A munkáltató szűrőpróbaszerűen ellenőrizte a kilométer elszámolás adatait és a legnagyobb eltérést ezen az állomásfőnökségen állapította meg, így ez indokolta az intézkedését. Megállapította, hogy annak bevezetése nem a felperesek által hivatkozott januári időponttól, hanem 2008. májusától történt meg.

- [6] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Szolnoki Törvényszék 4.Mf.20.552/2014/14. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette, nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részének az üzemanyag megtakarításra tekintettel fizetett juttatásra és a kilométerpénzre vonatkozó rendelkezéseit helybenhagyta, a felperesek által az alperesnek fizetendő részperköltség, valamint az állam által viselt eljárási illeték összegét leszállította és a felpereseket kötelezte a perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az üzemanyag megtakarítás vonatkozásában kifejtette, hogy a távolságadatok hiteles mérésen alapuló bevezetését jogszabály írja elő. Azt hosszabb felkészülési folyamatot követően állapították meg, majd a távolságadatok mérésének pontosítása, az adatok feldolgozása alapján azt lehetett megállapítani, hogy a legnagyobb eltérés a korábban alkalmazott mérési adatok és a GPS helyes távolság meghatározás adatai között a Jászberényi Állomásfőnökség járatain keletkezett. Az alperes gazdaságos működésének érvényesítéséhez fűződő alapvető érdeke alapján jogszerűen döntött arról, hogy az új rendszert először ezen az állomásfőnökségen vezessék be. Ezt követően 2008. évben az alperes valamennyi állomásfőnökségen fokozatosan bevezette a távolságadatok új mérését.
- [7] Megállapította, hogy a felperesek által megjelölt időpont elfogadása esetén sem volt olyan hosszú az alperes teljes területén történő bevezetésig terjedő intervallum, hogy ez hátrányos megkülönböztetést valósított volna meg, figyelemmel arra, hogy indokolt volt a fokozatos bevezetés. Erre figyelemmel megállapítása szerint a munkáltató nem sértette meg az Mt. 5.§ (1) bekezdésében foglalt egyenlő bánásmód követelményét, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.) 21. § f) pontját.

[8]

Felülvizsgálati kérelem, felülvizsgálati ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérték, hogy a Kúria a jogerős részítéletet „változtassa meg” a felülvizsgálati kérelemmel érintett részben és kötelezze az alperest a ki nem fizetett kilométerpénz és az üzemanyag-megtakarítás megfizetésére, valamint a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségek viselésére.

- [10] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti az Mt. 5. § (1) bekezdését, az Mt. 142/A. §-át, továbbá az Ebktv. 21. § f) pontját. Előadták, hogy a vezérigazgatói utasítás bevezetésére az ítéleti tényállással ellentétben nem 2008. szeptemberében került sor a J.-i Állomásfőnökségnél, hanem 2008. január 1-jétől. Megítélésük szerint ténylegesen semmiféle irat, adat vagy bizonyíték nem támasztotta alá azt a megállapítást, hogy a J.-i Állomásfőnökségen nagyobb eltérés mutatkozott a GPS alapú mérés bevezetését követően, mint a többi állásfőnökségen. Ezzel kapcsolatban a tanúk egymásnak ellentmondó nyilatkozatot tettek. Nem megalapozott az a megállapítása sem a részítéletnek, hogy a többi állomásfőnökségen 2008. szeptemberétől fokozatosan került bevezetésre a hivatkozott vezérigazgatói utasítás, ezzel kapcsolatban ugyanis az alperes semmiféle bizonyítékot nem szolgáltatott.
- [11] Érvelésük szerint jogszabályba ütközik a részítéletben foglalt azon álláspont, hogy nem volt hosszú a diszkrimináció intervalluma. Az alperest nem mentesítheti, hogy a megkülönböztetés időtartama nem volt hosszú és az sem, hogy milyen gazdasági indokkal támasztotta alá. A tanúvallomások igazolták azt a hátrányt, hogy a J.-i Állomásfőnökségen dolgozó felpereseket, mint jogsérelmet szenvedett csoportot sújtotta ez az intézkedés, amely még 2009. évre is kihatott.
- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős részítéletet hatályában tartsa fenn, mivel az megfelel a jogszabályoknak, és marasztalja a felpereseket a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségekben.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [13] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.
- [14] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi [a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016.(II.15.) PK vélemény].
- [15] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kifogásolták, hogy a törvényszék tévesen állapította meg a döntése alapjául szolgáló tényállást az üzemanyag megtakarítás vonatkozásában, és okszerűtlenül mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, azonban nem jelölte meg a megsértett jogszabályhelyet, így a Kúria a felülvizsgálati kérelem ezen kifogását érdemben nem vizsgálta.
- [16] A felperesek azt is kifogásolták, hogy a jogerős ítélet sérti

a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 142/A. §-át, illetve az Mt. 5. § (1) bekezdését, valamint az Ebktv. 21. § f) pontját. Érvelésük szerint azzal, hogy az alperes a J.-i Állomásfőnökségen korábban vezette be a GPS alapú távolságmérését és az ez alapján történő üzemanyag megtakarítás elszámolást, mint a többi állomásfőnökségen, megsértette az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvét, így az egyenlő bánásmód követelményét.

[17] Mind a korábbi, mind a hatályos munka törvénykönyve alapelvi szinten írja elő az egyenlő bánásmód követelményének megtartását. A régi Mt. 142/A. § (1) bekezdése előírta, hogy az egyenlő, illetve egyenlő értékűként elismert munka díjazásának meghatározása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

[18] Az Ebktv. megosztja a felek között a bizonyítási terhet. A törvény 19. § (1) bekezdése rendelkezése szerint a sérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítienie, hogy hátrány érte, valamint a jogsértéskor ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint rendelkezett a törvény 8. §-ában felsorolt valamely védett tulajdonsággal, s amennyiben a sérelmet szenvedett valószínűsítési kötelezettségének eleget tett, a munkáltató akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a sérelmet szenvedett által valószínűsített körülmények nem állnak (nem álltak) fenn, vagy ha nem vitatja a valószínűsített tényeket, bizonyítja, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, így megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét, vagy az oksági összefüggés elismerése mellett bizonyíthatja, hogy nem volt köteles megtartani az egyenlő bánásmód követelményét.

[19] Az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét az Ebktv. 2. §-a rendelkezése szerint az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül kell és lehet értelmezni, az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott rendelkezéseket az Ebktv. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni. Ez irányadó az Mt.-ben rögzített diszkriminációs szabályok és az Ebktv. együtt alkalmazása körében is.

[20] Ennek megfelelően védett tulajdonság, illetve hátrány megjelölése, valószínűsítése nélkül az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének sérelme sem állapítható meg (EBH 2014.M.19.).

[21] A felperesek a felülvizsgálati eljárás során arra hivatkoztak, hogy az alperes politikai véleményük, illetve egyéb helyzetük miatt különböztette meg őket hátrányosan a többi telep munkavállalóival szemben.

[22] A Pp. 272. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet a jogerős határozat közlésétől számított hatvan napon belül lehet előterjeszteni, s abban csak olyan jogsértésre lehet hivatkozni, amely már az első-, illetve a másodfokú eljárásnak is tárgya volt.

[23] Mivel a felperesek csak a felülvizsgálati eljárás során tartott tárgyaláson jelölték meg, hogy álláspontjuk szerint politikai véleményükre és egyéb helyzetükre figyelemmel érte őket diszkrimináció, e kérdés nem képezhette a felülvizsgálati eljárás tárgyát, így azt a Kúria érdemben nem vizsgálta.

- [24] A peres eljárás során a felperesek nem jelölték meg, hogy mi volt az az Ebktv. 8. §-ában megjelölt védett tulajdonságuk, amelyre figyelemmel őket joghátrány érte. Az a körülmény, hogy a munkáltató egy másik telephelyén, egy adott vezérigazgatói utasítás későbbi időpontban került bevezetésre, nem tekinthető ilyen védett tulajdonságnak (az Ebktv. 8. § t) pontjában megjelölt egyéb helyzetnek) figyelemmel arra, hogy mindez a felperesek által állított jogsértés volt és nem egy olyan tulajdonság, amelynek megléte tárgyilagosan igazolható, homogén csoportképzésre, általánosításra alkalmas és társadalmi előítéletekből táplálkozik.
- [25] Mivel a felperesek nem valószínűsítették, hogy rendelkeznek az Ebktv. 8. §-ában megjelölt valamely védett tulajdonsággal, így az alperesnek nem kellett bizonyítania azt, hogy nem követett el diszkriminációt, így a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogsértést sem vizsgálta a Kúria.
- [26] Ennek megfelelően jogszerűen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes sérelmezett intézkedése nem sértette az egyenlő bánásmód követelményét.
- [27] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet - részben eltérő indokolással - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [28] A peresztes felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét.
- [29] A felülvizsgálati eljárásban felmerült felülvizsgálati eljárási illetéket a felpereseket megillető munkavállalói költségkedvezményre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a 2016. november 23-án megtartott tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. november 23.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tanczos Rita s.k. előadó bíró, Szolnokiné dr. Tanczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági ügyintéző